

ПРОБЛЕМА АДЕКВАТНОСТІ У КОНТЕКСТІ АНОТАТИВНОГО І РЕФЕРАТИВНОГО ВИДІВ ПЕРЕКЛАДУ

Особливістю анотативного і реферативного видів перекладу є відсутність експліцитного вираження проміжної ланки між вихідним текстом і кінцевим результатом. Можна припустити, що оскільки при анотативному і реферативному перекладах з самого початку у свідомості перекладача існує установка на анотування / реферування, то анотація / реферат вихідною мовою є інформативним згортанням, яке передбачає створення вторинних текстів мовою перекладу, основною ціллю яких є, у тій чи іншій мірі, розкрити тему і зміст текстів мовою оригіналу.

До питання адекватності вторинних текстів перекладу зверталися багато лінгвістів, оскільки саме за цим критерієм визначається якість виконаного перекладу і успішність реалізації комунікативної установки у тексті перекладу. Деякі дослідники вважають за необхідне розмежувати різні рівні адекватності. Враховуючи потреби інформаційної практики, якій має відповідати і переклад, В. Ю. Ванников бачить необхідність виділити особливий її тип — «дезидеративну адекватність», яка виявляється цілком орієнтованою на запити одержувача перекладної продукції. З позиції семантико-стилістичної теорії адекватності В. Ю. Ванников вважає, що такі види обробки тексту як реферативний та анотативний повинні вважатися перекладами лише, якщо вони правильно передають необхідний аспект інформації, закладений в іншомовному тексті, тобто реалізують комунікативну установку, ініційовану одержувачем, у такому разі їх слід визнати повноправними перекладами, відмінними від інших «власне перекладів» за типом їхньої адекватності.

Н. Г. Барішнікова використовує термін «семантична адекватність», що означає той, який співпадає, але не заміняє. Згідно з О. І. Новіковим, текст перекладу є нерівнозначним, обмеженим

малим обсягом і водночас є більш повним викладом основного змісту первинного документа. У цьому випадку зусилля перекладача спрямоване переважно на тотожність і близькість реакції одержувача оригінального і перекладеного тексту.

Таким чином, основним критерієм якості анотативного та реферативного перекладів є семантична адекватність, яка є особливістю цих видів перекладу та, враховуючи їхню специфіку, дозволяє визначати наскільки правильно вони реалізують комунікативну установку, ініційовану одержувачем. Для досягнення цієї мети варто слідувати певній послідовності етапів, що скеровують дії перекладача та представлені у різних моделях здійснення анотативного та реферативного перекладів.

Література:

Барышникова, Н. Г. (2005). Реферативный перевод, концепция семантической адекватности. *Переводоведение на перекрестке тысячелетий*, 505, 72–73.

Ванников, В. Ю. (2000). *Основные терминологические аспекты переводческой деятельности*. Москва: Международные отношения.

Нестерова, Н. М. (2011). Реферативный перевод: проблемы смыслового свергывания и семантической адекватности. *Вестник Челябинского государственного университета*, 25 (240), 112–118.

Новиков, А. И. (2007). *Текст и его смысловые доминанты*. Москва: Ин-т языкознания РАН.

Фролова, Н. А. (2006). *Реферирование и аннотирование текстов по специальности (на материале немецкого языка)*. Волгоград: ВолгГТУ.